

Van het bestuur

Ter gelegenheid van ons 90-jarig bestaan van onze afdeling was er op 20 februari j.l. een jubileumlezing. De heer Marius Kolvoort verzorgde een lezing met als titel "Leven onder Water". Er was bewust voor dit thema gekozen omdat dit aansluit bij het jaarthema van de KNNV in 2006 namelijk waterdierpjes. Kaarten met waterdierpjes waren 's avonds al aanwezig.

Aan het begin van deze avond kon Bernard Wanders maar liefst 70 natuurliefhebbers van welkom heten in de grote zaal van het Nivongebouw waar we gastvrij onthaald werden. De Naast afdelingsleden waren er vertegenwoordigers van zusterafdelingen, leden van IVN en Nivon en geïnteresseerde natuurliefhebbers, die de krantenpublicaties hadden gelezen. Wouter van der Bosch was door het Hoofdbestuur verzocht om onze afdeling de felicitaties over te brengen.

In zijn openingswoord ging Bernard in op de drie kernactiviteiten van de KNNV namelijk: Natuurbeleving, Natuurstudie en Natuurbehoud.

In de boeiende lezing van Marius Kolvoort kwamen ze alle drie naar voren. Met zijn schitterende dia's waande je zo nu en dan echt onder water. Daar liet hij ons niet alleen dieren en planten zien maar ook fraaie "stilleven's". Vanuit de verwondering en

bewondering was het een logische stap naar kennisoverdracht over dit deel van de natuur. Marius is op dit gebied een ware kenner die ook goed in staat bleek zijn kennis aan de zaal over te brengen. Een komische noot ontbrak hierbij niet.

Naast gewone slootjes kwamen er ook kwetsbare beken aan de orde, die de nodige bescherming verdienen.

Aan het einde van de avond kreeg Marius een geweldig applaus. Als afdeling hebben we met deze lezing ook concreet laten zien wat onze kernactiviteiten zijn.

Direct na de zomervakantie zullen we in de omgeving van de Houtmaat een middag rond waterdierpjes organiseren. In de kop van een krantenartikel in Tubantia, waarin Bernard Wanders werd geïnterviewd, werd onze afdeling een **Krasse Knar** genoemd met veel energie. We hopen dat we er samen met jullie een goed jaar van kunnen maken waarin alle drie kernactiviteiten voldoende aan de orde mogen komen.

Namens het bestuur,
Jan Zwienenberg

Algemene Jaarvergadering 2006

Datum en tijd: **Woensdag 5 april 2006 om 20.00 uur.**

Plaats: **Gebouw Speeltuin 't Lansink, Twijnstraat 6 te Hengelo.**

Agenda en verslagen vanaf bladzijde 6 in deze Onder de Loep

Agenda

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan de Boerhaavelaan op het parkeerterrein naast huisnummer 146 (is richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Lezingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het speeltuingebouw "t Lansink" aan de Twijnstraat 6 te Hengelo. Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Excursie Oelemars

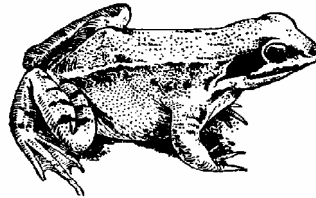
Thema : Vogels
Datum : Zaterdag 18 maart 2006
Tijd : 09.00 uur
Duur : Ochtend
Coördinatie : Harry de Jong

De Oelemars ligt op ca 2 km. ten oosten van het dorp Losser in de gemeente Losser. Het totale gebied is ca. 100 ha groot, en wordt begrensd door de Grensweg, Ravenhorsterweg, Drielandweg en de Beerninksweg. In vroegere tijden was de Oelemars een nat hoogveenheidegebied. Dit vinden we terug in de oorspronkelijke naam "Oelnmös", waarin "mös" slaat op een zeer nat gebied. Rond 1900 is begonnen met het droogmaken van dit gebied, door het graven van de Plonderbeek, die onder de Ravenhorsterweg naar de dode Dinkelarm stroomt. Vanwege de goede humusgrond werd het terrein beetje bij beetje in gebruik genomen. Vanaf 1983 is het gebied door de vogelwerkgroep van het I.V.N. afd. Losser geïnventariseerd op het voorkomen van de verschillende vogelsoorten. Tevens zijn er enkele planteninventarisaties gehouden en worden jaarlijks de dagvlinders geïnventariseerd.

In totaal zijn er vanaf 1983 tot begin 2006 maar liefst 218 verschillende vogelsoorten waargenomen. Van de steltlopers werden 25 verschillende soorten waargenomen, hetgeen voor een plas in het binnenland een respectabel aantal is. Ook van de eenden konden veel verschillende soorten geteld worden n.l. 19 stuks. Zeldzame soorten waren hier o.a. Grote Zee-eend, Witoogend, IJseend en Middelste Zaagbek. Naast de op de zandwinplas broedende Fuut werden ook Geoorde Fuut en Roodhalsfuut waargenomen evenals Parel-en Roodkeelduiker. In het voor- en najaar wordt de plas regelmatig bezocht door op doortrek zijnde Visarenden.

Eind 1999 is er aan de oostkant van de plas op de plaats waar voor enkele jaren geleden keileem is gestort een plas/drassituatie aangelegd voor een vogelkijkhut die door leden van de vogelwerkgroep is gebouwd. Eind 2002 werd de oude vogelkijkhut vervangen door een grotere, waarin plaats is voor 20 personen en die de mogelijkheid bood om enkele informatiepanelen te plaatsen. Van de dagvlinders zijn tot nu toe 28 soorten waargenomen waaronder zeldzame soorten zoals Grote Weerschijnvlinder,

Grote Vos en Oranje Luzerne. Naast de Bruine Pad is voor enkele jaren geleden ook de zeldzame Knoflookpad waargenomen, ook Bruine- en Groene Kikker zijn aanwezig op de zandwinplas. Van de planten die geïnventariseerd zijn kunnen als zeldzame soorten o.a. Naaldwaterbies en Pilvaren genoemd worden, soorten die bij het begin van de ontgronding ontdekt werden.

Van groot belang voor Twente is de plas ook door het broeden van een kolonie Oeverzwaluwen. In het kader van de Landesgartenschau 2003 werd een nieuwe permanente oeverzwaluwwand gerealiseerd, die plaats biedt aan 240 broedparen. In het eerste jaar (2003) waren 121 van de 240 nesten bezet. Wij zullen een bezoek aan de vogelhut brengen en vervolgens een wandeling door het aangrenzende gebied maken.

Excursie langs de Ems bij Rheine

Thema : Voorjaarsexcursie
Datum : zondag 9 april 2006
Vertrek : 09.00 uur
Duur : halve dag
Coördinatie : Wytze Boersma

Misschien wel wat vroeg voor de tijd van het jaar om op zoek te gaan naar voorjaarsplanten. Je weet van te voren nooit hoe het voorjaarsseizoen zich zal ontwikkelen. Als het meezit kunnen we diverse voorjaarsbloeiërs vinden en het tegen zit hebben we een mooie wandeling langs de Ems. Natuurlijk kunnen we onderweg de nodige (voorjaars)vogels waarnemen in een afwisselend gebied. Dus, de nodige variatie voor een goede excursie. We starten vanaf de parkeerplaats van de dierenruin in Rheine. Hierna lopen we langs de oude Saline werken, voor zout winning en gaan we langs het klooster Bentlage. Vervolgens langs de Ems en via een omweg, door een beukenbos weer terug. Al met al genoeg elementen voor een mooie voorjaarsexcursie.

Denk er aan: paspoort mee te nemen!
Wytze

Excursie Samerrott

Thema : gewestelijke excursie
Datum : zaterdag 22 april 2006
Tijd : vertrek 09.00 uur
Terug : ca. 14.00 uur
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

Dit keer houden we de gewestelijke excursie in het bij Schüttof gelegen Samerrott. Het Samerrott is een uitgestrekt loofbos op voedselrijke kalkrijke bodem met een hoge wisselende waterstand. Het gebied staat bekend om haar soortenrijke voorjaarsflora met verschillende in Twente ontbrekende of zeldzame soorten als eenbes, bosbingelkruid, gevlekte aronskelk, schedegeelster, daslook, bosgierstgras en eenbloemig parelgras. Dwars door het gebied loopt de Rheiner Damm van Schüttof naar Steide. Vertrekpunt van de excursie is het punt waar de Rheiner Damm in het bos komt aan de kant van Schüttof om 10.00 uur.

Excursie Tankenberg

Datum : zondag 25 juni
Coördinatie : Bernard Wanders
Thema : Landschap en flora

Het is alweer een tijd geleden dat we dit prachtige gebied met een bezoek vereerden. Hoog tijd om weer eens te gaan genieten van onze Twentse bergen. We proberen een van de Oldenzaalse leden te benaderen om ons te begeleiden en mooie plekjes te laten zien. Nadere mededelingen in het juninummer.

5 daagse excursie 2006 KNNV GEWEST OOST

Dit jaar gaan we naar de Kop van Overijssel en wel naar het hart van de Weerribben en dat is het dorpje Kalenberg. Behalve de venige natuurgebieden staan de cultuurmonumenten Hasselt en Schokland ook op het programma.

De periode is van **maandag 15 tot en met vrijdag 19 mei**, de mooiste tijd van het jaar, zodat er naar we hopen al heel wat staat te bloeien en er ook jonge vogels zijn.

Op de heenweg wordt u ontvangen met koffie en gebak in het koffiehuis van de Kalkovens van Hasselt. Na de koffie krijgen we daar een rondleiding en aansluitend een stadswandeling door het Hanzestadje Hasselt zelf. Na afloop hiervan vervolgen we onze weg naar ons logeeradres Het Doevehuis te Kalenberg.

Niet iedereen is even goed ter been en daarom hebben we weer twee boottochten in het programma opgenomen, behalve in de Weerribben

ook een in de Wieden. Voor de eerste tocht op dinsdagmorgen stappen we zo de deur van Het Doevehuis uit en de boot in en bij de tweede tocht fietsen we eerst naar Nederland en via Blokzijl naar het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in Sint Jans-klooster. De laatste boottocht gaat al varend naar de hooilanden en onder leiding van een natuurgids. De volgende dag fietsen we via kleine fietspaden richting Rottige Meenthe en Brandemeer, waarbij we ook twee vogelhutten aan kunnen doen. Op vrijdag vertrekken we naar Schokland, we krijgen een rondleiding in het vissersdorpje dat op het voormalige eiland ligt en daarna lunchen we in het restaurant aldaar. Na deze gemeenschappelijke lunch gaat een ieder zijns weegs.

We willen dat u niet vergeet mee te nemen (als u dat hebt): uw lidmaatschapskaart van Natuurmonumenten, geen lakenpakket, wel handdoeken, een fiets (hoeft niet), want u kunt er ook een bij Het Doevehuis huren (€ 6,00 per dag), vogel- en plantengidsen, verrekijker en een loep om te determineren en verder natuurlijk uw eigen medicijnen e.d.

Graag willen we er een leerzame en gezellige excursie van maken. Zoals altijd is de excursie volpension. De kosten zijn net als vorig jaar € 260,00 per persoon. Wilt u zich opgeven met behulp van het opgave formulier en bij voorkeur vóór 15 april.

Opgaveformulieren kunt u verkrijgen bij onderstaand adres. Diegenen die zich opgegeven hebben krijgen daarna het uitgebreide programma, de deelnemerslijst en de routebeschrijving.

Correspondentieadres: H.J.Roep; Gravenlandweg 27; 7675TB Bruinehaar; 0546-681343

Natuur en Milieuraad Hengelo:

Natuur in en om de stad, groen in Hengelo.

Ieder is welkom bij een lezing georganiseerd door de Natuur en Milieuraad Hengelo.

Deze wordt gehouden door de groenarchitect van de gemeente ir. Peter Bergakker, over alle plannen met het groen in Hengelo, zoals het gemeentelijk groenplan, de Bomennota's, waaronder die over Bijzondere (en monumentale) bomen. Hij laat verschillende mooie parken en lanen zien, toont het nut van ecologische verbindingen aan en vertelt over het dierenleven dat erin voorkomt.

Deze NMRHavond met Peter Bergakker zal zijn op **woensdag 26 april 2006 om 19.30 in de kleine zaal van het NIVONcentrum**, Lodewijkstraat 1 (hoek Berfloplein).

Toegang gratis, koffie € 0,50.

Vervolg Veldbiologieproject Houtmaat - Weusthag in 2006

Op maandag 10 april is om 20.00 uur een bijeenkomst gepland in het Speeltuingebouw van het Lansink aan de Twijnstraat.

Op die avond willen we resultaten van 2005 bespreken en afspraken maken over het vervolg in 2006. Die avond zijn ook de inventarisatie-

gegevens en het eindverslag van het gemeentelijk onderzoek aanwezig. Het deel over de flora is mede door ondergetekende opgesteld en zal ook verschijnen in *Onder de Loep*.

Jan Zwienenberg

Terugblik

Uit het gewest Oost van de KNNV:

De studiedag 2005, een terugblik.

Zaterdag 1 oktober hebben we eens studiedag georganiseerd rondom het onderwerp "Korstmossen en het milieu". In Boekelo hebben we die ochtend veel gehoord van Rudi Zielman over korstmossen. De bouw, uiterlijke vorm, voortplanting, verspreiding, korstmossen en milieukwaliteit passeerden de revue. Het is een bijzondere groep organismen die opgebouwd zijn uit een alg en een schimmel. Het is een opvallend voorbeeld van symbiose¹. Je vindt ze eigenlijk overal, maar de soorten (in Nederland zijn dat er ruim 650) reageren wel, soms sterk, op het milieu. Van dakpannen tot op de kale grond, en op alles daartussen, vind je vele soorten als je ze wat nauwkeuriger kijkt. In kleurschakeringen van diep zwart tot helder geel of oranje, als platte 'begroeiing' tot boomvormig vertakte miniaturen die we allemaal kennen uit kerstbakjes. Die kleur en groeivorm maakt het mogelijk om al vele soorten redelijk op het oog te kunnen herkennen. Een veelgebruikt determinatieboek (de KNNV-veldgids *Korstmossen*) werkt niet met een determinatiesleutel, maar simpel door te determineren door 'plaatjes kijken' en te vergelijken. Aan de hand van de beschrijving kun je dan zekerheid verkrijgen over je vondst. Als je je er verder in verdiept, dan kun je dat ook doen met verdergaande literatuur, waarbij je op een zeker moment ook chemicaliën en de microscoop nodig hebt. Maar in het veld kun je met de gids al goed uit de voeten.

Zoals gezegd, een aantal soorten korstmossen reageren sterk op het milieu. Een belangrijke belasting voor het milieu is ammoniak, een basische stof. Als een oppervlak, bijvoorbeeld boomschors, aan ammoniak wordt blootgesteld, wordt het daardoor basisch. Vooral boomschors die van nature zwak zuur is, zoals die van eik en populier, reageert daar sterk op. En dat kunnen we zien aan de korstmosbegroeiing van zo'n boom. Daar draaide het klapstuk van de studiedag om.

De landelijke werkgroep van de KNNV (BLWG), die zich met mossen en kostmossen bezig houdt, heeft een methode ontwikkeld om op een eenvoudige

manier, aan de hand van de korstmosbegroeiing

Xanthoria parietina, Groot dooiermos, "een soort die van ammoniak houdt".

van bomen een maat te krijgen voor de ammoniakbelasting van het milieu². Daarvoor bekijk je een vijftal bomen, doorgaans langs de weg, op het voorkomen van een viertal groepen soorten korstmossen. De BLWG heeft daarvoor een kaart uitgegeven aan de hand waarvan je dat gemakkelijk kunt doen. Je waardeert het voorkomen van die vier groepen als afwezig, weinig of veel. Je verwerkt die gegevens in een eenvoudige formule, en je krijgt dan een getalwaarde voor de ammoniakbelasting die kan variëren van -10 tot +10.

Dat was allemaal mooie theorie. Hoe het in de praktijk werkt konden de deelnemers aan de studiedag 's middags uitproberen. De eerste meting werd gedaan in hartje Boekelo. Daar werd geen of een heel lage belasting geconstateerd. De tweede meting werd uitgevoerd in de omgeving van Bentelo, daar bleek de belasting hoog, een resultaat dat op zich niet verwonderde, maar dat de uitkomst van de formule dat zo sterk uitdrukte, verwonderde iedereen, inclusief Rudi.

Het was een studiedag die de deelnemers inzicht verschafte in een interessante groep organismen,

maar die ook duidelijk kunnen aangeven hoe het met het milieu gesteld is.

Noten

1 – Symbiose is het samenleven van meer organismen tot nut van beide. Het komt in de natuur veel voor (denk aan schimmels en bomen), maar we kennen het ook van heel nabij. De mens en zijn darmbacteriën zijn ook een vorm van symbiose.

2- Die methode is ook goed te gebruiken in het (voortgezet) onderwijs. Inlichtingen bij de secretaris van het gewest: Helprich Fockens, tel. 053-47.80.224 of hfh@home.nl.

KNNV / senioren

De KNNV-SENIOREN groep leeft nog steeds en is wat betreft opkomst en deelname zeer actief. Voor onze kandidaat-senioren goed nieuws. Er is geen ledenstop meer en allen, die zich nog KNNV'er voelen, maar niet meer mee kunnen of willen doen aan de excursies, lezingen enz. van de KNNV, zijn van harte welkom.

Wij houden inoorexcursies, lezingen, enz. op natuurhistorisch gebied en streven ernaar alle "natuurelementen" zoals vogels, planten, paddestoelen, insecten aan de beurt te laten komen. Ook een aangepast uitstapje versmiden we niet.

Voor **2006** liggen vanaf maart de volgende data vast. Noteer die in uw agenda: **8 maart, 12 april en 10 mei 2006**. Dus: telkens de tweede woensdag van de maand, 's middags van 14.30 tot ca. 17.00 uur. Aan een verdere invulling wordt gewerkt. Let op: **zijn er KNNV'ers, die hier aan mee willen en kunnen werken**, graag een telefoontje naar **(074) 2916291** of een email naar

Andriesvermeulen_hgl@hotmail.com

Bij voorbaat dank en vriendelijke groeten, Wil en Andries

Over plaggen

In NRC-Handelsblad van 14 januari stond een bespreking van een promotie-onderzoek over herstel van heideterreinen met een opmerkelijke conclusie die ik hier letterlijk citeer :

"Een onthutsende uitkomst van de studie is dat plaggen zónder bekalking een gevaarlijke vorm van beheer is die, afhankelijk van de omstandigheden, veel kwaad kan aanrichten. Bij het plaggen (bedoeld om de bodem voedselarm te maken) wordt

makkelijk het zuur-bufferend vermogen van de bodem aangetast. Omdat tegelijk ook veel nuttige nitrificerende bacteriën worden verwijderd, kan dit leiden tot sterke ammoniumophoping". De pH-daling (verzuring) van de bodem die hiervan het gevolg is, heeft een nadelig effect op de verscheidenheid aan flora.

André Bolt

Cursus basiskennis wilde planten

Voor een ieder met belangstelling voor de wilde Flora.

Zoals al eerder is aangekondigd, organiseert de cursusgroep KIN (bestaat uit de groenverenigingen KNNV, IVN en NIVON) dit jaar een basiscursus WILDE PLANTEN. De cursus is voor iedereen die meer wil weten over wilde planten. De cursus bestaat uit 6 theorieavonden en minimaal 3 excursies.

Op iedere theorieavond worden een aantal algemene plantensoorten uit twee families besproken. De familiekenmerken worden dan

uitgebreid behandeld, zodat men ook andere soorten van die families kan herkennen. Aan de hand van materiaal worden deze kenmerken nog eens goed bekeken met loep of stereomicroscop. Hiernaast wordt aandacht besteed aan vruchten en zaden en aan achtergrond informatie zoals de systematiek van het plantenrijk en het bouwplan van een plant. Ook wordt per avond een plantenboek of flora besproken. Tijdens de excursies zal aandacht worden geschonken aan de verschillende biotopen. Elke cursist ontvangt een uitgebreide hand-out met achtergrond informatie. De cursus wordt verzorgd door deskundigen van de drie verenigingen.

De theorieavonden worden gehouden in het NIVON-gebouw aan de Lodewijkstraat 1 (hoek Berfloplein) in Hengelo, op de **donderdagavonden van 19.30 tot 21.30 uur**. De cursusavonden zijn op **20 en 27 april, 11 en 18 mei en 1 en 8 juni** en de excursies zijn gepland op **13 en 20 mei en op 3 juni**.

Opgave bij Wytze Boersma, tel 074 3762711 of per E-mail: wytze.boersma@hetnet.nl
De kosten zijn € 35,- voor leden en € 42,- voor niet leden. Deze moeten voor aanvang van de cursus worden overgemaakt op bankrekening: 94.32.85.151 t.n.v. F.J. Pots, Bernardstraat 24, 7553 KT Hengelo.

Algemene Jaarvergadering 2006

Datum en tijd: **Woensdag 5 april 2006 om 20.00 uur**.

Plaats: Gebouw Speeltuin 't Lansink Twijnstraat 6 te Hengelo.

1. Opening
2. Goedkeuring verslag van de ledenvergadering d.d. 7 april 2005 (bijlage)
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Jaarverslag 2005 van secretaris en werkgroepen (bijlage)
5. Financieel jaarverslag 2005 en Balans 31-12-2005 (bijlage)
6. Verslag kascommissie
7. Benoeming kascommissie.
8. Begroting 2006 (bijlage) en hoogte contributie 2006. (Voorstel is € 25,- en € 10,- voor huisgenootleden)
9. Bestuurssamenstelling
10. VV op 22 april 2006. Indien aanwezig liggen de stukken ter inzage.
11. Benoeming afgevaardigden naar de VV.
12. Afdelingsactiviteiten 2006 en 2007
13. Rondvraag
14. **Pauze**
15. Discussie aan de hand van een aantal stellingen over nieuwe natuurwaarden. Zie het artikel van Wouter van der Bosch en Bernard Wanders op pagina 11.
16. Sluiting.

Verslag algemene ledenvergadering 2005

KNNV afdeling Hengelo-Oldenzaal

De vergadering vond plaats op 7 april 2005 in Speeltuingebouw 't Lansink te Hengelo. Er waren 16 leden aanwezig. De dames Inia en Vermeulen en de heren Ludwig, Vermeulen en de Wit waren met kennisgeving afwezig.

1. Opening

De voorzitter, Bernard Wanders, heet de aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering. Aan het begin van de vergadering wordt stil gestaan bij het overlijden van mevrouw van Woerden.

2. Goedkeuring verslag ledenvergadering d.d. 24 maart 2004.

Het verslag van deze vergadering wordt met dank aan de secretaris goedgekeurd.

Naar aanleiding van het verslag: Het is niet precies bekend wat de plannen zijn van Twickel wat betreft het schoningswerk op het Boddenbroek.

3. Mededelingen en ingekomen stukken.

Slakken staan in 2005 centraal binnen de KNNV. Materiaal ligt ter inzage.

Van het rapport over Bentelerheide zijn 100 exemplaren besteld. Leden die actief hebben meegewerkt krijgen een gratis exemplaar. Het rapport wordt op 27 april aangeboden aan Twickel.

De bijeenkomst wordt gehouden in het Hoogspel. Op 26 mei heeft het IVN een natuurexcursie naar het Vliegveld georganiseerd. Het programma ligt ter inzage.

4. Jaarverslag 2004 van de secretaris en werkgroepen.

Het jaarverslag wordt met dank aan de samenstellers goedgekeurd.

Naar aanleiding van het verslag:

- Het KIN organiseert een vogelcursus.
- Er is een videoverslag van de vijfdaagse. De video geeft een goed beeld van deze activiteit.

5. Financieel jaarverslag en Balans 2004.

Van de Stichting Veldbiologie (Gewest) hebben we een subsidie van € 1000,- ontvangen. Hiervan is € 650,- voor veldbiologische activiteiten (scholing, rapport Bentelerheide) en € 350,- voor een GPS. Deze zal in 2005 aangeschaft worden.

Van het ontvangen legaat wordt € 1000,- gereserveerd voor onder meer de jubileumactiviteiten.

De leden vinden het een helder verslag.

6. Begroting 2005.

De vergadering gaat akkoord met deze begroting.

7. Verslag kascommissie.

De kascommissie bestaande uit de heren Bolt en van Limburg heeft de kas en de bijbehorende stukken gecontroleerd. De commissie heeft alles volkomen in orde bevonden en stelt voor het bestuur voor het bestuur te verlenen. De vergadering gaat hiermee akkoord.

8. Benoeming nieuwe kascommissie.

De commissie 2005 bestaat uit de leden de heer van Limburg en mevrouw Mardjan. De heer van der Bosch wordt reservelid.

9. Bestuurssamenstelling.

Het bestuur hoopt dat een van de leden zich aanmeldt als bestuurslid.

10. V.V. van 16 april 2005.

De voorzitter licht de verschillende agendapunten toe. Er zijn complimenten voor het nieuwe

bestuur dat de zaken fundamenteel aanpakt en vooral ook goed communiceert met de afdelingen.

Het is dan ook niet vreemd dat er extra geld is uitgetrokken voor PR-activiteiten.

De stukken kunnen verder ingezien worden bij de voorzitter of secretaris.

11. Benoeming afgevaardigden voor VV.

De vergadering wijst Bernard Wanders aan als afgevaardigde. Bij een stemming kunnen de heer of mevrouw van der Bosch een stem namens onze afdeling uitbrengen.

12. Afdelingsactiviteiten 2005 en 2006.

Het bestuur wil graag suggesties voor jubileumactiviteiten. Verder zullen we in 2005 een start maken met een veldbiologieproject in het toekomstige Stadspark Weusthag/Houtmaat.

13. Rondvraag en sluiting.

De heer van Zalk stelt voor dat Onder de Loep ook naar de Bibliotheek gaat.

Binnen het KIN is nog een vacature vanuit de KNNV. Geïnteresseerden kunnen nadere informatie krijgen van Wytze Boersma.

Hierna sluit de voorzitter om 22.22 uur de vergadering.

Jaarverslag 2005

Bestuurssamenstelling.

Samenstelling per 31-12-2005.

B. Wanders	-voorzitter
J.H. Zwienenberg	-secretaris
J. Weernink	-penningmeester en ledenadministratie
A.G. Oude Egbrink	-natuurhistorisch secretaris
J.C. de Wit	-lid en redactie Onder de Loep

Bestuursactiviteiten

Het bestuur heeft in 2005 vijf keer vergaderd. Een bestuursafvaardiging bezocht de gewestelijke vergaderingen, de landelijke VV en de bijeenkomsten van de Beleidsraad.

Onze afdeling werd in de Natuur en Milieuraad Hengelo vertegenwoordigd door de heer G. van Zalk.

Ledenvergadering.

In 2005 werd er voor de eerste keer één ledenvergadering gehouden. Deze wordt gehouden ter voorbereiding van de VV.

Ledental

Jaar	leden	huisgenootleden	afdelingsereliden	totaal
2002	83	25	2	110
2003	80	22	2	104
2004	78	22	3	103
2005	79	22	3	104

Het ledenblad Onder de Loep.

Ons afdelingsblad verscheen ook in 2005 weer 4 keer. Tussentijds verscheen ook een informatieblad.

Onder verantwoordelijkheid van de redactie (Joop de Wit en André Bolt) verscheen er weer een interessant blad.

Excursies in 2005.

Datum	Plaats	Doel	Aantal deelnemers
19 februari	Lutterzand	frisse neuzen	6
20 maart	Lochemerberg	voorjaar	11
10 april	Bentheimerberg	vogels	14
23 april	Molterheurne	voorjaarsflora	6
8 mei	Zwillbrock	vogels	5
21 mei	Gelderse Poort	natuurontwikkeling	?
5 juni	Bentelerheide	project	6
12 juni	Cortenoever	flora	4
19 juni	Boekelerhof	flora	4
2 juli	Haaksbergerveen	natuurbeleving	10
23 juli	Buurserzand	heide	6
14 augustus	Borkeld	insecten	niet doorgedaan
4 september	Havengebied	stadsplanten	8

18 september	Epe-Heerde	sprengen	8
2 oktober	Lonnekerberg	paddestoelen	8
15 oktober	Vreugderijkerwaard	vogels	?
29 oktober	Witte Veen	slotexcursie	10

Totaal zijn er in het jaar 2005 17 excursies georganiseerd. Het aantal deelnemers per excursie wisselde sterk, namelijk van 4 tot 14. Eén excursie is door slechte weersomstandigheden niet doorgegaan. De leden van de excursiecommissie zijn Bernard Wanders, André Bolt, Gerrit van Zalk, Wytze Boersma, Harry de Jong en Bert Oude Egbrink (natuurhistorisch secretaris).

Binnenactiviteiten.

KNNV-Senioren

Behalve in de zomermaanden komt een groep leden maandelijks op een middag bij elkaar. Naast een natuuronderwerp (bijvoorbeeld inleiding met dia's) is ook de onderlinge ontmoeting erg belangrijk.

Plantenwerkgroep.

De leden van de werkgroep hebben zich actief ingezet bij de inventarisatie van het gebied Weusthag-Houtmaat. Het resultaat van deze inventarisaties staat vermeld in het gemeentelijke rapport over de flora en fauna-inventarisatie. Het deelverslag over de flora wordt ook gepubliceerd in *Onder de Loep*. Een flinke afvaardiging van de werkgroep heeft de botanische dag van CCFV in Lelystad bijgewoond. Wytze Boersma is coördinator van deze werkgroep.

Paddestoelenwerkgroep.

Door de najaarscursus zijn er in 2005 maar een beperkt aantal activiteiten geweest. Zo zijn we maar één maal bij elkaar geweest om een aantal paddestoelen te determineren. Wel werd de jaarlijkse paddestoelenexcursie verzorgd. Ook werd deelgenomen aan de excursie, georganiseerd door de NMV (Nederlandse Mycologische Vereniging) naar het Lutterzand.

Cursuswerkgroep KIN (KNNV – IVN - NIVON)

In samenwerking met de groene verenigingen van Hengelo, IVN en NIVON zijn in 2005 drie cursussen gehouden. Namelijk:

- Voorjaar, Basiscursus Vogels Kijken deel 1
- Najaar, Basiscursus Vogels Kijken deel 2
- Najaar, Paddestoelencursus

Voor de voorjaarscursus Vogels kijken hadden zich 40 personen aangemeld. Helaas konden er maar 25 deelnemen. Uit de enquête blijkt dat deelnemers de cursus goed tot zeer goed hebben gewaardeerd. Aan de najaarscursus Vogels kijken hebben 22 personen deelgenomen. Ook hier was de waardering goed tot zeer goed.

De paddestoelencursus werd verzorgd door de heer W. Ligterink uit Rijssen. Aan deze cursus, welke volledig bezet was, namen 16 personen deel. De waardering was ook weer goed tot zeer goed al was het niveau van de deelnemers verschillend.

Al deze cursussen waren kostendekkend.

Verder is in 2005 begonnen met de voorbereiding van de basiscursus Wilde Planten, die in 2006 op het programma staat.

Veldbiologieprojecten.

a. Bentelerheide

Het verslag van dit project, dat uitgevoerd werd in de jaren 2003 en 2004, is op 27 april 2005 aan De Twickel, eigenaar van dit gebied, aangeboden. Twickel heeft toegezegd dat zij het rapport niet alleen zullen gebruiken voor de beheersplannen maar ook concreet maatregelen gaan nemen. Naast de natuurstudie was dit ook een van de belangrijkste doelstellingen van dit project.

In het dagblad *Tubantia* werd uitgebreid aandacht besteed aan het rapport dat mede door een financiële bijdrage van het Gewest uitgegeven kon worden.

Het rapport kwam gereed onder leiding van Wytze Boersma, die ook de eindredacteur was.

b. Stadspark i.o. Weusthag – Houtmaat.

In 2005 heeft onze afdeling haar meewerking toegezegd bij de inventarisaties van 7 gebieden in Hengelo in kader van de Flora en Faunawet. De afdeling heeft hierbij gekozen voor het Stadspark in oprichting, dat gepland is in het gebied rond de Houtmaat en het Weusthag. Door leden zijn gegevens over vlinders, libellen, amfibieën en planten verzameld. Deze zijn verwerkt in een eindrapport dat door een onderzoeksbureau opgesteld werd voor de gemeente Hengelo. Gezien ook de grootte van het gebied zullen we in 2006 een deel van het onderzoek herhalen.

Dankwoord.

Het bestuur kijkt terug op een actief jaar en dank alle leden voor hun inbreng en enthousiasme.

Hengelo, maart 2006.

Financieel jaarverslag en balans 2005 en begroting 2006

BATEN	WERKELIJK 2004	BEGROOT 2005	WERKELIJK 2005	BEGROOT 2006
Contributie	2.120,00	2.250,00	2.219,05	2.200,00
Rente	43,78	40,00	56,45	40,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	440,00	450,00	380,00	450,00
Excursies	0,00	25,00	0,00	25,00
Lezingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Cursussen	0,00	0,00	0,00	0,00
Diversen	0,00	50,00	0,00	50,00
Legaat	134,45	0,00	0,00	0,00
Subsidies	0,00	125,00	150,00	250,00
Nadelig saldo	77,54	230,00	856,45	270,00
Totalen	2.815,77	3.170,00	3.661,95	3.285,00

LASTEN	WERKELIJK 2004	BEGROOT 2005	WERKELIJK 2005	BEGROOT 2006
Afdracht Hoofdbestuur	1.507,00	1.500,00	1.475,50	1.500,00
Abonnement/Lidmaatschap	29,75	50,00	29,75	50,00
Onder de Loep-drukkosten	473,71	350,00	325,94	350,00
Onder de Loep-verzendkosten	77,59	150,00	94,91	150,00
Bestuurskosten	38,45	100,00	0,00	50,00
Excursies	39,75	25,00	55,30	25,00
Lezingen	50,00	135,00	263,16	150,00
Cursussen	0,00	110,00	0,00	110,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	360,00	375,00	388,50	400,00
Seniorbijeenkomsten	81,00	75,00	90,00	100,00
Portikosten	10,53	50,00	36,78	50,00
Zaalhuur + koffie	31,50	50,00	148,40	150,00
Projecten	91,49	175,00	753,71	175,00
Diversen	25,00	25,00	0,00	25,00
Voordelig saldo	0,00	0,00	0,00	0,00
Totalen	2.815,77	3.170,00	3.661,95	3.285,00

CONTRIBUTIE	JAAR	JAAR	JAAR
	2004	2005	2006
Lidmaatschap	23,50	24,50	25,00
Lidmaatschap, huisgenoten	9,00	9,50	10,00

Balans per 31 december 2005			
Bank	52,87	Te betalen kosten	550,16
Bank, best spaarrekening	3.437,42	Reservering:	
Te ontvangen posten	55,92	Bijzondere activiteiten	1.000,00
		Jubileumactiviteit	350,00
		Kapitaal 31/12	1.646,05
Totaal	3.546,21	Totaal	3.546,21

Discussie over natuurbescherming

Traditioneel behandelen we tijdens onze jaarvergadering allerlei afdelingszaken en na de pauze de agenda en stukken voor de landelijke VV. Vaak besteden we aan dit laatste nogal wat tijd. Het wordt dan een beetje trekken en we denken dat we er beter aan doen de avond een beetje aantrekkelijker te maken door er een tweede onderwerp naast te zetten. Hierbij dus ons voorstel:

Vóór de pauze naast de afdelingspunten ook de agenda en stukken van de Vertegenwoordigende Vergadering, die 22 april wordt gehouden, afhandelen.

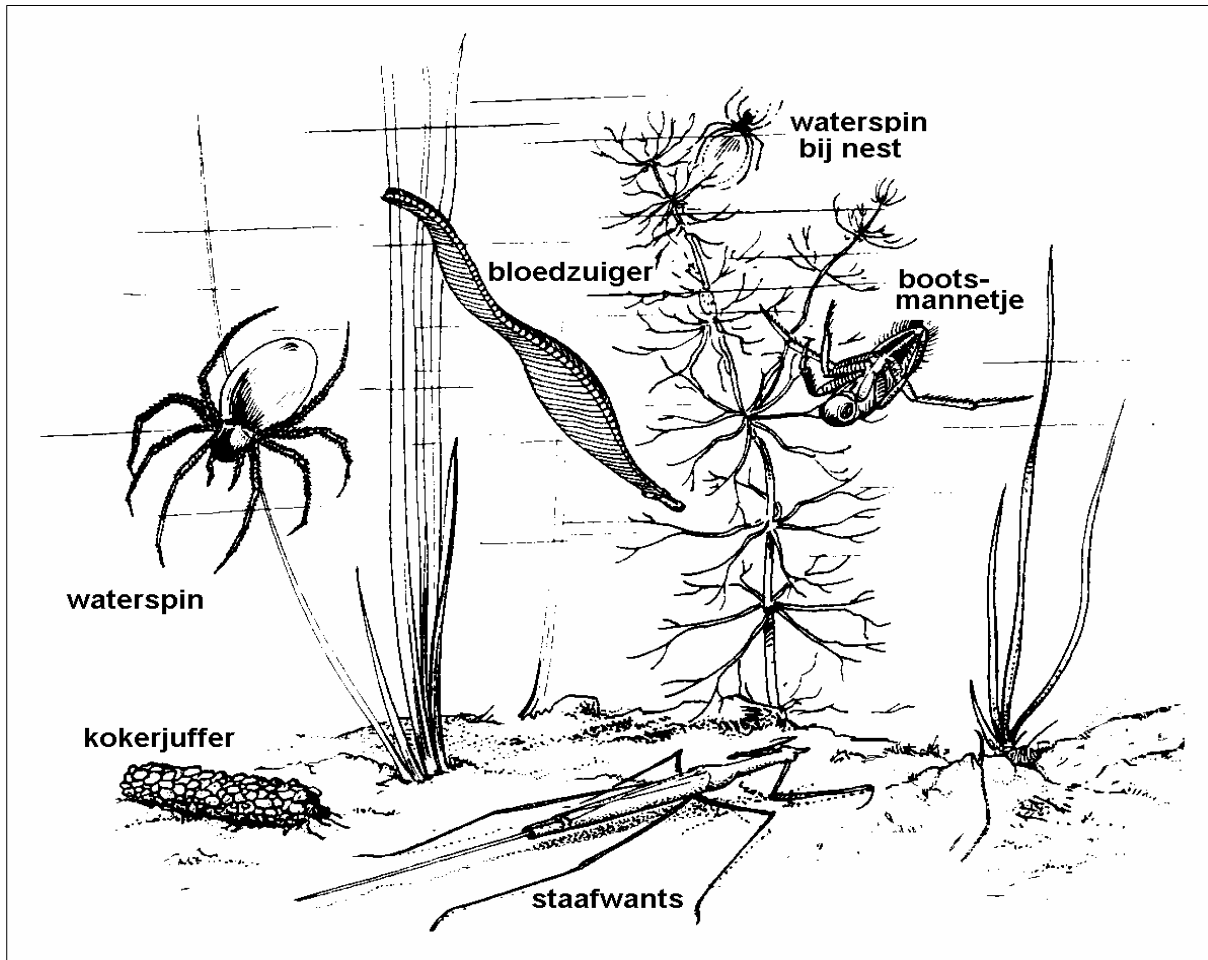
Na de pauze is er tijd om eens wat diepgaander te discussiëren we over natuurbescherming. We kunnen daarbij denken aan "modetrends". Maar vooral ook kunnen wij praten over de actuele ontwikkelingen en denkpatronen. Bijvoorbeeld:

- Wanneer is een soort inheems, hoe gaan we met niet-inheemse soorten om? Waarom zijn we mild tegenover de ene soort en negatief tegenover de ander? Tijdens de lezing in november over "Onze stadsflora" van Jan Zwienenberg hebben we hier al eens heftig maar te kort over gediscussieerd.
- Moet een soort die door veranderingen in klimaat en biotoop in feite al is uitgestorven, tot elke prijs behouden worden? Meestal werkt het niet, wekt het veel weerstand op en er komen tenslotte ook nieuwe soorten bij. Natuur is een levend gebeuren, dat zich niet altijd in vakjes laat dwingen
- Het verleggen van natuurbeschermings- en ontwikkelings-activiteiten naar grotere gebiedseenheden. Hoe zinvol is het verder om met veel moeite, tijd, geld bestaande (kleine) natuurgebieden om te werken tot in de situatie vòòr 1850? Natuur is hier altijd al een product geweest van dagelijks menselijk handelen. En daar is veel moois uit voort gekomen, al dan niet bewust. Wijlen professor De Jong zei al: *"Een landschap is het product van geologische en klimatologische factoren en wat de mens daar verder mee doet"*.

Het nieuwe landelijke Algemeen Bestuur is ontvankelijk voor een constructieve discussie en we kunnen hierop inspelen door een voorbereidend gesprek in eigen kring. Natuur heeft momenteel de tijd niet mee: economie gaat vóór en boven alles. Een verarming van ons cultuurpatroon dus. Maar natuur is niet alleen historie: nieuwe ontwikkelingen bieden ruimte voor nieuwe benaderingen van het begrip natuur! Onze afdeling heeft de afgelopen jaren meegewerkt aan een uniek project, waarin alle 3 doelstellingen van de KNNV zijn verenigd: de gebiedsgewijze natuurrapportering van een (natuur) gebied in verleden, heden en mogelijke toekomst. Een ontwikkeling, waarmee we veel bewondering en waardering oogsten, ook buiten de KNNV. We zouden dan ook kunnen voorstellen aan de VV dat het Algemeen Bestuur zich gaat inzetten voor een verdere evaluatie van deze vorm van natuurrapportering. Dit zou kunnen door hierbij buiten de afdelingen ook de werkgroepen en de uitgeverij te betrekken. Dit zou het werk binnen de afdelingen efficiënter en daarmee meer effectief kunnen maken. Het is voor de KNNV een unieke kans omdat wij als enige niet commerciële organisatie alle facetten van natuurkennis vertegenwoordigen. (Wouter van den Bosch en Bernard Wanders)

Waterbeestjes

De KNNV organiseert in 2006 weer een nieuw project, onderdeel van een vierjarenplan met water als kader: Natuur in en om het water. Voor dit nieuwe project zullen de materialen eind maart/begin april beschikbaar komen, in ieder geval tijdens de VV en bestaan uit waarnemingskaarten, een postertje en schoolkrantjes voor de jeugd van 8-12 jaar ongeveer. Het project zal d.m.v. een uitgebreid persbericht worden bekend gemaakt aan het publiek en de waarnemingskaarten zullen behalve via Natura ook met andere tijdschriften worden meegestuurd. Bovendien zal bij de KNNV Uitgeverij een boekje Waterbeestjes in beeld verschijnen om de kennis over deze diertjes te verbreden. Hier alvast een voorproefje.

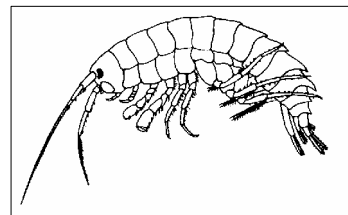

De beestjes van de kaart

Op de kaart zijn twaalf beestjes gezet die met wat geluk in grote delen van Nederland te vinden zijn, afhankelijk van de waterkwaliteit. Hoe schoner het water hoe meer soorten er kunnen voorkomen. Een aantal vertegenwoordigers van de grote insectenfamilie ontbreken natuurlijk niet, maar ook de vlokreeftjes en spinnen staan op de kaart. Veel van deze diertjes hebben prachtige aanpassingen aan het specifieke leven in en onder water. Een aantal soorten waren sterk achteruit gegaan door de watervervuiling van de jaren 60 en 70, maar gelukkig treedt nu al weer enige jaren flink herstel op en zelfs de leuke kevertjes die bekend staan onder de naam Schrijvertje (acht soorten in Nederland) en die uit vele wateren verdwenen waren, zijn weer helemaal terug. Dat is voor veel natuurliefhebbers een goed bericht.

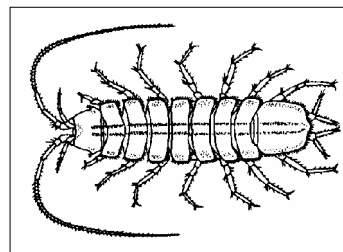
Vlokreeftje – *Gammarus sp.*

Dit zijn vreters van allerlei organisch materiaal uit het water, vooral ook de restanten van dode diertjes, blad, etc., dat ze met hun grijppootjes vangen. Door de aanwezigheid van vlokreeftjes wordt water helder en schoon. Ze zijn gevoelig voor thermische vervuiling en voor verzuring en kunnen als indicator voor waterkwaliteit dienen.

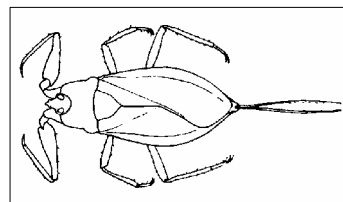
Waterpissebed – *Asellus sp.*

Dit is een detrituseter die allerlei substraten afgraast. Pissebedden gebruiken de zwempoten als ademhalingsorgaan.

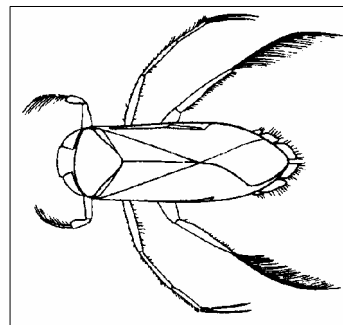
Waterschorpioen – *Nepa cinerea*

Is een wants en een rover met vervaarlijke vangpoten. Hij zit vlak onder het wateroppervlak langs de oever tussen planten met zijn adembuis aan het oppervlak en loert daar naar allerlei prooi, die met het scherpe snaveltje wordt aangeprikt en leeggezogen.

Rugzwemmer of bootsmannetje – *Notonecta spec.*

Ook dit is een wants die regelmatig naar de oppervlakte komt en zo lucht meeneemt tussen de dichte haarzoom op zijn buik, daardoor is zijn buikkant lichter en zwemt hij met zijn buik naar boven door het water. Ook een echte rover, leeft van watervlooien tot en met visjes. Bij beetpakken kan dit diertje een pijnlijke steek uitdelen, dus opgepast!

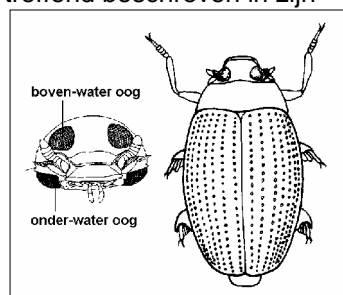

Schrijvertje – *Gyrinus substriatus*

Zijn kevers die gebruik maken van de oppervlaktespanning van het water om te blijven drijven. Door allerlei lozingen kan die spanning verbroken worden en dan zinkt en verdrinkt het kevertje. Hun aanwezigheid duidt dus op schoon water.

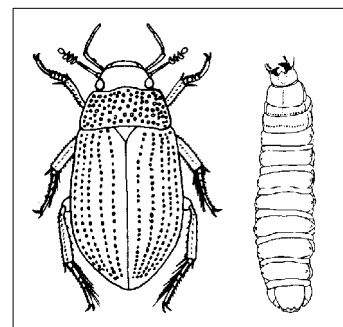
Het middelste en achterste paar poten van deze kevertjes zijn echte peddels, waarmee ze razendsnel in cirkels over het wateroppervlak kunnen scheren (Door Guido Gazelle zo treffend beschreven in zijn gedichtje Oh krinklende winklende waterding). Bij onraad schieten ze onder water en nemen dan een luchtbelletje onder hun schilden mee. Deze beestjes hebben vier ogen, twee 'bovenwater' ogen en twee 'onderwater' ogen.

Met hun voorste paar poten grijpen ze prooien op of aan het wateroppervlak (o.a. muggenlarven), maar ze duiken ook onder als daar een prooi te verschalken is. Ook echte rovers dus. De larven houden zich met haakpoten vast op de bodem of aan waterplanten en grijpen alles wat ze krijgen kunnen. De prooi wordt ingespoten met verterende enzymen en leeggezogen.

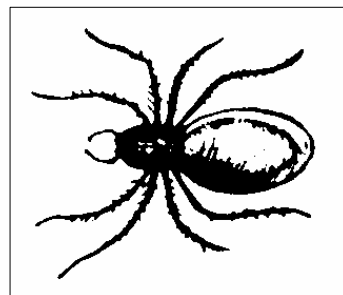
Spinnende watertor – *Hydrophilus piceus*

De grootste waterkever in Nederland. Ook dit dier is tijdens het larvenstadium een echte rover en leeft tijdens het laatste stadium dan voornamelijk van waterslakken. De volwassen dieren zijn echter planteneters. Door de achterste krachtige roeipoten zwemt hij snel en behendig. Deze kever kan onder water ademen door de meegenomen luchtvoorraad. De antennen die voorzien zijn van waterafstotende haren vormen een soort luchtunneltje met de waterafstotende beharing van het borststuk. Door regelmatig naar de oppervlakte te gaan wordt de luchtvoorraad vernieuwd via dat tunneltje. Deze kever komt dus met zijn voorkant aan de oppervlakte. Het volwassen dier kan goed vliegen en kan op zomeravonden in de schemering langs komen snorren. Prefereert stilstaande, voedselrijke, vegetatierijke wateren. Het vrouwtje spint een drijvend, gesloten nestje met een mastje, waarin de eieren gelegd worden, vandaar de naam spinnende watertor.

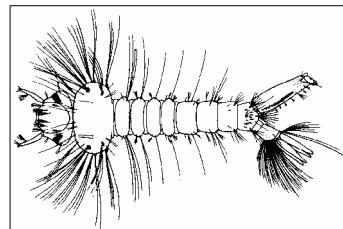
Waterspin – *Agyroneta aquatica*

Met zijde maakt deze spin een duikerklok die hij vult met lucht door vele malen een belletje aan het wateroppervlak te halen. Door het drukverschil van het zuurstof/stikstof mengsel tussen oppervlakte en water en door het zuurstofverbruik van de spin, diffundeert zuurstof uit het water naar de bel en kan de spin lang met zijn voorraad doen. Dit wordt wel een fysische kieuw genoemd. In vervuild water met weinig zuurstof werkt dit niet en daar vind je geen waterspinnen. De onderkant van de duikerklok is open, zodat de spin allerlei prooien kan verschalken.

Larve van een steekmug – *Culex pipiens*

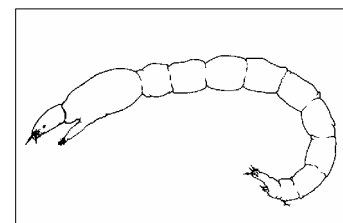
Deze larven leven vrij in stilstaand water en ze voeden zich met detritus en met micro-organismen die uit het water worden gefilterd. Ze hangen met hun sifo ondersteboven aan het wateroppervlak en laten zich bij de minste geringste storing naar de bodem zakken. Ze vormen het voedsel van veel andere waterbewoners en nemen daardoor een belangrijke plaats in in de voedselketen.

Larve van een dansmug – *Chironomus sp.*

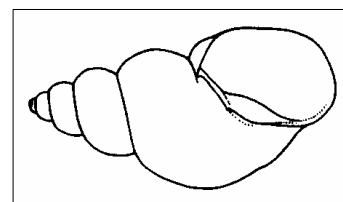
Deze larven komen in bodems van alle wateren voor, zelfs in brak en zout water. Kunnen detritivoor, carnivoor en herbivoor zijn en sommige soorten zijn filteraars. Leven ook in organisch vervuild en zuurstofarm water. Zij hebben hemoglobine in het bloed, zijn rood gekleurd en worden daardoor ook wel bloedwormen genoemd.

Ook deze larven worden door andere dieren graag gegeten.

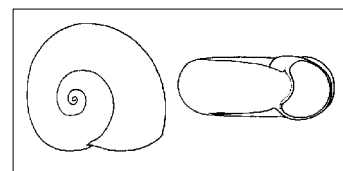
Gewone poelslak – *Lymnaea stagnalis*

Rustig glijdend op hun gespierde voet grazen deze slakken met hun rasp algenbegroeiing van waterplanten af, maar ook in het water gevallen plantendelen worden gegeten en af en toe aas, eilegels en kleine diertjes. Ze komen af en toe naar de oppervlakte om lucht in te laten dat binnenstroomt in een fijnvertakt stelsel van haarvaten, de long. Ze komen niet voor in zure milieus.

Posthoornslak – *Planorbarius corneus*

Dit dier is ook een longslak, maar hoeft veel minder vaak naar de oppervlakte dan de poelslak door een grote huidplooi die als kieuw fungeert. Leeft op de bodem en eet daar van allerlei organisch materiaal.

Marijke van Damme

(Bewerkt door B. Wanders)

Digitale zadenatlas van Nederland

Vele KNNV'ers zijn geïnteresseerd in de wilde flora. Binnenkort komt er een digitale zadenatlas uit. En dat wordt een "hele goeie"! Thans werken de floristen nog met de 'oude' Beijerinck. Deze is voor het laatst verschenen in 1976. Het is nog steeds een waardevol boek, vol met tekeningen van zaden van de Nederlandse wilde flora. Er is jaren 'geschreeuwd' om een update van dit boek. En dit jaar komt het boek er.

Nu is het mogelijk om de Digitale zadenatlas van Nederland aan te schaffen met een fikse korting: voor €95,- in plaats van €125,-. Een must voor de leden die van planten houden.

Hieronder de tekst en daarna de wijze van bestellen.

Marcel Donderwinkel.

Digitale zadenatlas van Nederland

Digital Seed Atlas of the Netherlands

R.T.J. Cappers, R.M. Bekker en J.E.A. Jans
Groningen, *Archaeological Studies 4*

2006, ca. 450 pagina's, ca. 3800 kleurenfoto's,
gebonden

ISBN 9077922113

De *Digitale zadenatlas van Nederland*, die in mei 2006 zal verschijnen, bestaat uit een boek en een website. De atlas is de opvolger van de zadenatlas van W. Beijerinck, waarvan de herdruk uit 1976 inmiddels al vele jaren is uitverkocht.

De atlas bevat met behulp van een microscoop gemaakte digitale foto's van de zaden en vruchten van ruim 1800 Nederlandse wilde planten, adventiefplanten en verwilderde cultuurplanten. Indien relevant, is van een zaad zowel de voor- als achterzijde afgebeeld. Daarnaast zijn van een groot aantal geslachten zowel de zaden als de vruchten afgebeeld.

De volgorde van de plantenfamilies in de *Digitale zadenatlas* volgt de indeling die is gebruikt in de (nieuwe) 23e druk van de Heukels' flora van Nederland. Het boek wordt *full colour* en gebonden uitgevoerd op A4-formaat. Op elke pagina staan 9 kleurenfoto's van zaden en vruchten. In totaal bevat de atlas ca. 3800 kleurenfoto's. De inleiding van het boek is Engels- en Nederlandstalig; achterin bevinden zich indices op de Nederlandse en de wetenschappelijke plantennamen.

Op de website kunt u alle foto's op een groter formaat en in meer detail raadplegen. De website biedt zoekfuncties op basis van de systematieken en op basis van kenmerken van het zaad. Met deze laatste optie is het mogelijk om een onbekend zaad snel en gebruikersvriendelijk te determineren. Op de website wordt ook de herkomst van elk zaad vermeld.

Aanschaf van het boek geeft u recht op toegang tot de website, die beheerd zal worden door de Universiteitsbibliotheek van de Rijksuniversiteit van Groningen. Particulieren zullen toegang tot de website krijgen door middel van de gebruikersnaam en wachtwoord, instellingen via IP-adres authenticatie (waardoor alle medewerkers automatisch en zonder verdere identificatie toegang krijgen tot de website).

De *Digitale zadenatlas* biedt een schat aan informatie voor iedereen die zaden en vruchten op naam wil brengen. Hij is bruikbaar voor ecologen, plantensystematici, paleobotanici en amateurfloristen.

De atlas gaat €125,- kosten, maar als u bestelt via het onderstaande e-mailadres, dan is er een korting van €30,-; en is de prijs €95,-.

Belangstellenden hebben tot uiterlijk **1 april a.s.** de mogelijkheid om het boek (incl. toegang website) te bestellen bij de uitgever. Betaling hoeft pas bij levering.

Er is een website waarop onder andere enkele foto's met hoge resolutie te bekijken zijn. Daar is ook de folder in kleur (met voorbeeldpagina's van het boek) te raadplegen en de mogelijkheid om per email te bestellen:

<http://www.gas.ub.rug.nl>.

Gaarne vermelden dat de kortingsregeling voor leden KNNV Hengelo/Oldenzaal is afgeproven via een van de auteurs: de heer René Cappers

Reactie op ingezonden brief

In het decembernummer van *Onder de Loep* stond een brief van de heer Fokke Alta met o.a. enige opmerkingen over het gebruik van hoofdletters voor namen van flora en fauna. Enige leden hebben hierop gereageerd. Zonder te veel in te gaan op de bekende soort opmerkingen zoals "een grote Kleine zwaan", "een kleine Grote boterbloem" en soortgelijke fraaie combinaties wil de redactie zich conformeren aan het standpunt van de Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV, in vergadering bijeen op 16 april 2005 te Delft, waarin stelling genomen wordt tegen het Groene boekje. Gezien de uitvoerige discussies die reeds hebben plaatsgevonden wil de redactie het gaarne hierbij laten.

Dit is het besluit van de VV:

De Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV, in vergadering bijeen op 16 april 2005 te Delft, kennisgenomen van het feit dat:

*1. de redactie van haar verenigingsorgaan *Natura* de namen van de Nederlandse soorten in *Natura* met ingang van de jaargang 2005 voortaan niet meer met een hoofdletter schrijft;*

2. tegen bedoelde beslissing door 72 leden uit haar geledingen bij de redactie bezwaar is gemaakt;

3. ondanks dit bezwaar de redactie bij haar beslissing blijft;

overwegende dat:

1. de Nederlandse naam van een soort, als eigennaam van de unieke soort die met die naam wordt bedoeld, naar wetenschappelijk gebruik met een hoofdletter wordt geschreven, zoals ook sinds jaar en dag de gewoonte;

2. de hoofdletter functioneel is zodat bij afwezigheid daarvan een soort de volledige eigen naam in de lopende tekst verliest, dat bij bepaalde soortnamen een onnodige verwarring van de soort kan optreden

en dat onbegrijpelijke combinaties ontstaan;

3. om dezelfde redenen vele serieuze tijdschriften op gebied van veldbiologie de hoofdletter gebruiken en die ook voorschrijven, een en ander in afwijking van officiële taalkundige richtlijnen;

4. argumenten van de redactie dat door de hoofdletter een bijzonder druk tekstbeeld ontstaat en veel correctiewerk moet worden verricht als niet terzake worden geacht;

gelet op de gevoerde beraadslagingen, alsmede gelet op de belangen van het verenigingsorgaan Natura,

besluit:

de redactie van Natura, met ingang van heden, tot het geven van de onvoorwaardelijke opdracht om de namen van de Nederlandse soorten in Natura voortaan weer met een hoofdletter te schrijven, en gaat over tot de orde van de dag.

De redactie van Onder Loep.

